

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 545/2020-18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 1. decembra 2020 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcov Rastislava Kaššáka a Miloša Maďara predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátkou JUDr. Andreou Janovou, Werferova 1, Košice, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Trnave č. k. 20 S 139/2018-78 z 9. januára 2019 a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 9 Sžsk 62/2019 z 11. decembra 2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutých rozhodnutí a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnou sťažnosťou podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 22. apríla 2020 sa sťažovateľka [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ],

██████████ (ďalej len „sťažovateľka“), domáhala vydania nálezu, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie jej v záhlaví označených základných práv a slobôd podľa ústavy, Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 20 S 139/2018-78 z 9. januára 2019 a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 9 Sžsk 62/2019 z 11. decembra 2019.

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej pripojených vyplýva, že Sociálna poisťovňa, pobočka ██████████ (ďalej len „pobočka“) rozhodnutím č. 700-0612090015-GC04/16 z 28. septembra 2019 predpísala sťažovateľke poistné v celkovej výške 3 202,08 €. Proti rozhodnutiu sa sťažovateľka odvolala. Pobočka vo vyjadrení k odvolaniu č. 23941-2/2016-BA z 21. januára 2016 sťažovateľke oznámila, že odvolanie podala oneskorene. S týmto záverom sťažovateľka nesúhlasila, a preto sa na krajskom súde viedlo konanie o jej návrhu na preskúmanie zákonnosti opatrenia Sociálnej poisťovne – ústredia, 29. augusta 8 – 10, Bratislava (ďalej len „žalovaná“), č. 23941-2/2016-BA z 21. januára 2016.

3. Krajský súd v poradí druhým rozsudkom č. k. 20 S 139/2018-78 z 9. januára 2019 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) žalobu sťažovateľky zamietol. Proti rozsudku krajského súdu podala sťažovateľka kasačnú sťažnosť z dôvodov podľa § 440 písm. f), g) a h) zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov, v ktorej tvrdila, že pre uplatnenie fikcie doručenia podľa § 212 ods. 4 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení účinnom do 31. decembra 2018 [, t. j. v čase doručovania rozhodnutia prvostupňového správneho orgánu (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“)] neboli splnené podmienky, odvolanie podala v zákonnej lehote, a preto sa ním žalovaná mala zaoberať.

4. Najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 9 Sžsk 62/2019 z 11. decembra 2019 (ďalej len „rozsudok najvyššieho súdu“) kasačnú sťažnosť sťažovateľky zamietol. V dôvodoch rozhodnutia sa zaoberal spornosťou toho, či reálne prevzatie zásielky adresátom v odbernej lehote má za následok neuplatnenie právnych účinkov tzv. fikcie doručenia rozhodnutia v zmysle § 212 ods. 4 zákona o sociálnom poistení. V tejto súvislosti zdôraznil poslednú

vetu uvedeného ustanovenia, podľa ktorej, ak si adresát nevyzdvihne písomnosť do troch dní od uloženia, posledný deň tejto lehoty sa považuje za deň doručenia, aj keď sa adresát o uložení nedozvedel. Uvedené predstavuje výnimku zo zásady, že doručenie pôsobí až od okamihu, keď sa písomnosť dostala do rúk adresáta. Bez ohľadu na to, či sa adresát o uložení úradnej zásielky na pošte fakticky dozvedel alebo nedozvedel, zo zákona vyplýva, že uplynutím tejto zákonnej lehoty sa má za to, že mu písomnosť bola doručená; ide o právnu fikciu doručenia písomnosti.

5. S vyriešením otázky doručovania krajským súdom a najvyšším súdom sa sťažovateľka nestotožňuje, napadnuté rozsudky považuje za neústavné, nezákonné a nedôvodné, vidí v nich porušenie svojich práv a ústavnou sťažnosťou sa domáha ich zrušenia. Namieta nedostatočnosť odôvodnenia napadnutých rozhodnutí z toho hľadiska, že všeobecné súdy sa v nich nevysporiadali s relevantnými námietkami, ktoré mali význam pre rozhodnutie vo veci. Nielen krajský súd, ale aj najvyšší súd podľa jej názoru nesprávne vyhodnotil podstatnú časť jej námietok a neuviedol, z akých dôvodov považoval jej argumentáciu za skutkovo a právne nepodstatnú. V uvedenom identifikuje svojvoľnosť a arbitrárnosť vyúsťujúcu do porušenia jej práv. Okrem toho zdôrazňuje, že v jej veci došlo k odklonu od skoršej judikatúry, pričom tento odklon nebol objektívne a rozumne odôvodnený.

6. Na základe uvedeného sťažovateľka v petite ústavnej sťažnosti žiada, aby ústavný súd nálezom vyslovil, že rozsudkami krajského súdu a najvyššieho súdu boli porušené jej v záhlaví označené práva, napadnuté rozhodnutia zrušil a vec vrátil všeobecným súdom na ďalšie konanie, priznal sťažovateľke primerané finančné zadosťučinenie vo výške 5 000 €, ako aj náhradu trov konania.

II.

Relevantná právna úprava a ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu

7. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

8. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

9. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

9.1 Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru už judikoval, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07), a ich prípadné porušenie možno preskúmať spoločne.

10. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

11. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

11.1 Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania, a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc, b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa

o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37, c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom, d) ktorý je neprípustný, e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou, f) ktorý je podaný oneskorene, g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

12. O zjavnú neopodstatnenosť ústavnej sťažnosti ide vtedy, keď namietaným postupom všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých namietal, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť možno považovať aj tú ústavnú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (IV. ÚS 92/04, III. ÚS 168/05, II. ÚS 172/2011, I. ÚS 143/2014).

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

III.1 K namietanému porušeniu čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu č. k. 20 S 139/2018-78 z 9. januára 2019

13. V súvislosti s časťou ústavnej sťažnosti, v ktorej sťažovateľka namieta porušenie označených práv rozsudkom krajského súdu, ústavný súd poukazuje na to, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd preto automaticky nezakladá aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich.

14. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany tých základných práv alebo slobôd, porušenie ktorých namieta, sa mohol sťažovateľ domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy, prípadne iným zákonom upraveným spôsobom

pred iným súdom alebo pred iným štátnym orgánom, musí takúto ústavnú sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (m. m. I. ÚS 6/04, IV. ÚS 179/05, IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06, III. ÚS 42/07).

15. Proti napadnutému rozsudku krajského súdu bol prípustný opravný prostriedok (kasačná sťažnosť), ktorý sťažovateľka využila, a preto právomoc poskytnúť ochranu označeným právam sťažovateľky podľa ústavy, listiny a dohovoru mal najvyšší súd v rámci konania o kasačnej sťažnosti. Tým je zároveň v danom rozsahu vylúčená právomoc ústavného súdu. Vzhľadom na túto skutočnosť ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

III.2 K namietanému porušeniu čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 9 Sžsk 62/2019 z 11. decembra 2019

16. Podstatou ústavnej sťažnosti je nesúhlas sťažovateľky s napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu, ktorým bola zamietnutá jej kasačná sťažnosť proti rozhodnutiu krajského súdu. Sťažovateľka je presvedčená o tom, že sa najvyšší súd stotožnil s právnymi závermi krajského súdu bez náležitého vysporiadania sa s jej odvolacou argumentáciou, v dôsledku čoho je jeho rozhodnutie nesprávne, nezákonné a arbitrárne. Presvedčená o relevantnosti svojich argumentov od ústavného súdu očakáva prehodnotenie záveru, ku ktorému dospel najvyšší súd, pričom ťažiskovou otázkou vyplývajúcou z jej ústavnej sťažnosti je otázka posúdenia konkurencie spôsobov doručovania zásielky podľa zákona o sociálnom poistení (kolízia fikcie doručenia a reálneho doručenia zásielky spôsobená tým, že v priebehu odbernej lehoty si sťažovateľka zásielku reálne prevzala, avšak po tom, čo mala podľa zákona nastať fikcia doručenia).

17. Vzhľadom na podstatu argumentácie sťažovateľky je potrebné v úvode pripomenúť, že ústavnému súdu neprislúcha hodnotiť správnosť skutkových záverov či právneho posúdenia veci všeobecnými súdmi, pretože nie je prieskumným súdom, nadriadeným súdom a ani ochrancom zákonnosti. Súdna moc je v Slovenskej republike rozdelená medzi všeobecné súdy a ústavný súd, čo vyplýva aj z vnútornej štruktúry ústavy

(siedma hlava má dva oddiely, kde prvý upravuje ústavné súdnictvo a druhý všeobecné súdnictvo). Pri uplatňovaní svojej právomoci nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti ústavný súd nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Sú to teda všeobecné súdy, ktorým ako „pánom zákonov“ prislúcha chrániť princípy spravodlivého procesu na zákonnej úrovni. Úloha ústavného súdu pri rozhodovaní o ústavnej sťažnosti pre porušenie základného práva na súdnu ochranu rozhodnutím súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie zákonných predpisov s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, či nie sú arbitrárne alebo svojvoľné s priamym dopadom na niektoré zo základných práv a slobôd (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05).

18. Arbitrárnosť a zjavná neodôvodnenosť rozhodnutí všeobecných súdov je najčastejšie daná rozporom súvislostí ich právnych argumentov a skutkových okolností prerokúvaných prípadov s pravidlami formálnej logiky alebo absenciou jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04).

19. K takému záveru však ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti sťažovateľky nedospel.

20. Podľa § 212 ods. 1 zákona o sociálnom poistení sa rozhodnutie účastníkovi konania oznamuje doručením rozhodnutia, ak tento zákon neustanovuje inak. Deň doručenia rozhodnutia je deň jeho oznámenia.

20.1 Podľa ods. 4 citovaného ustanovenia v znení účinnom do 31. decembra 2018 ak nebol adresát písomnosti, ktorá sa má doručiť do vlastných rúk, zastihnutý, hoci sa v mieste doručenia zdržiava, doručovateľ ho vhodným spôsobom upovedomí, že písomnosť príde znovu doručiť v určený deň a hodinu. Ak nový pokus o doručenie zostane bezvýsledný, doručovateľ uloží písomnosť na pošte a adresáta o tom vhodným spôsobom upovedomí. Ak si adresát nevyzdvihne písomnosť do troch dní od uloženia, posledný deň tejto lehoty sa považuje za deň doručenia, aj keď sa adresát o uložení nedozvedel.

21. Žalovaná s poukazom na citované ustanovenia zákona o sociálnom poistení ustálila, že rozhodnutie prvostupňového orgánu bolo sťažovateľke doručené fikciou doručenia 5. októbra 2015. Sťažovateľka odovzdala odvolanie na poštovú prepravu až 23. októbra 2015, teda tri dni po uplynutí lehoty na podanie odvolania. Sťažovateľka je však presvedčená o tom, že pokiaľ si zásielku reálne prevzala na pošte v odbernej lehote (konkrétne 12. októbra 2015), nie je možné použiť fikciu doručenia, ale je potrebné vychádzať z dátumu reálneho doručenia písomnosti, a preto podala odvolanie včas.

22. Najvyšší súd sa stotožnil s postupom žalovaného správneho orgánu, ktorý, uplatňujúc fikciu doručenia, považoval zásielku za doručenú uplynutím zákonnej trojdňovej lehoty od jej uloženia (bod 4 tohto uznesenia). Zdôraznil pritom fakt, že sťažovateľka bola o uvedenom uplatnení fikcie doručenia poučená v rámci rozhodnutia prvostupňového správneho orgánu. Trojdňová lehota začína plynúť dňom, ktorý nasleduje po upovedomení adresáta o uložení písomnosti, ide o zákonnú lehotu, ktorú správny orgán nemôže predĺžiť a ktorá končí uplynutím posledného dňa lehoty. Najvyšší súd sa teda v celom rozsahu stotožnil s rozsudkom krajského súdu, ktorý k tomu okrem iného dodal, že zákon otázku fyzického prevzatia po uplynutí trojdňovej lehoty od jej uloženia na pošte nerieši, s takýmto prevzatím nespája žiaden právny následok, resp. vznik fikcie doručenia nepodmieňuje neprevzatím zásielky po tejto lehote.

23. Ústavný súd preskúmal napadnutý rozsudok, pričom nezistil takú skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup najvyššieho súdu nemajúci oporu v relevantných právnych predpisoch vo väzbe na rozhodné okolnosti veci. Najvyšší súd, aplikujúc a riadne interpretujúc príslušné ustanovenia zákona o sociálnom poistení (účinného v čase doručovania administratívneho rozhodnutia), dostatočne jasne a relevantne vysvetlil svoj postoj k doručovaniu písomností v tomto type konania a vysporiadal sa i s ťažiskovou námietkou sťažovateľky týkajúcou sa konkurencie fikcie doručenia a reálneho doručenia. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti zopakovala argumentáciu, ktorú predostrela v konaní pred všeobecnými súdmi v snahe zvrátiť výsledok svojej kauzy. Na svoje námietky však už dostala odpovede, ktoré vyplývajú z bodov 19 až 26 napadnutého rozsudku, tieto považuje ústavný súd za dostatočné a presvedčivé, a preto na ne na tomto mieste poukazuje bez potreby ich rekapitulácie. Najvyšší súd sa vysporiadal aj so súdnymi rozhodnutiami

najvyššieho súdu (bod 22 napadnutého rozsudku), na ktoré sťažovateľka poukazovala v rámci svojich námietok.

23.1 V tejto súvislosti najvyšší súd uviedol, že záver vyplývajúci z rozhodnutí najvyššieho súdu o tom, že len ak nedošlo k reálnemu doručeniu písomnosti, je možné aplikovať ustanovenia upravujúce náhradné doručenie, bol vyvodený zo záverov vyslovených v náleze ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 65/2010 z 27. októbra 2010; tieto závery však z neho nevyplývajú. Nadväzne vysvetlil, že vo veci rozhodnutej ústavným súdom v uvedenom náleze išlo o odlišný skutkový a právny stav veci. V tomto rozhodnutí sa riešila problematika súdnej fikcie doručenia, ktorá mala obdobné znaky ako fikcia správna, pričom *„vyžitie fikcie doručenia podľa poslednej vety citovaného § 47 ods. 2 OSP prichádza do úvahy iba v prípade splnenia všetkých týmto ustanovením stanovených zákonných predpokladov, t. j. preukázanie skutočnosti, že adresát zásielky určenej do vlastných rúk sa v čase jej doručovania v mieste doručovania aj skutočne zdržoval, a teda mal aj reálnu možnosť dozvedieť sa o pokusoch poštového doručovateľa predmetnú zásielku mu doručiť... tiež preukázanie, že poštový doručovateľ dodržal postup pri doručovaní zásielky adresovanej do vlastných rúk...“*. Ústavný súd konštatoval, že z odôvodnenia napadnutého uznesenia nevyplývalo, že by sa najvyšší súd bol vôbec zaoberal, resp. že by skúmal splnenie zákonných predpokladov na uplatnenie fikcie doručenia predpokladanej citovaným ustanovením § 47 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, a to bol dôvod, pre ktorý vyslovil porušenie práv a napadnuté rozhodnutie zrušil.

23.2 V preskúmvanej veci však zákonné predpoklady pre aplikáciu inštitútu fikcie doručenia sporné neboli, a preto najvyšší súd uzavrel, že nejde o posudzovanie rovnakého alebo obdobného prípadu a nemôžu naň dopadať právne závery citovaného nálezu ústavného súdu. Fiktívne doručenie rozhodnutia podľa názoru najvyššieho súdu nesporne nastáva márnym uplynutím trojdňovej lehoty, pričom zákon o sociálnom poistení s neskorším faktickým prevzatím zásielky adresátom v odbernej lehote už nespája žiadne právne účinky.

24. Sumarizujúc uvedené, ústavný súd uvádza, že z napadnutého rozsudku najvyššieho súdu nevyplýva svojvôľa alebo taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Ústavný súd rešpektuje, že je primárnou úlohou všeobecného súdu vykladať zákony

a ďalšie právne predpisy, pričom právny názor najvyššieho súdu a jeho závery možno v posudzovanej veci považovať za zrozumiteľné a vnútorne vyvážené, a preto z ústavného hľadiska za udržateľné. V súvislosti s načrtnutou pestrosťou riešenia danej problematiky najvyšším súdom je tiež potrebné poukázať na judikatúru ústavného súdu, v ktorej opakovane pripomína, že ústavnému súdu neprislúcha zjednocovať *in abstracto* judikatúru všeobecných súdov (m. m. I. ÚS 17/01, IV. ÚS 267/05, II. ÚS 752/2016, II. ÚS 861/2016, III. ÚS 205/2017).

25. V súvislosti s prejavom nespokojnosti sťažovateľky s napadnutým rozsudkom ústavný súd poukazuje na to, že základné právo na súdnu a inú právnu ochranu nemožno stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok. Procesný postoj účastníka konania zásadne nemôže bez ďalšieho implikovať povinnosť všeobecného súdu akceptovať jeho návrhy, procesné úkony a obsah opravných prostriedkov a rozhodovať podľa nich. Všeobecný súd je však povinný na tieto procesné úkony primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným poriadkom, a to aj pri rešpektovaní druhu civilného procesu, v ktorom účastník konania uplatňuje svoje nároky alebo sa bráni proti ich uplatneniu, prípadne štádia civilného procesu (IV. ÚS 329/04, II. ÚS 106/05, III. ÚS 32/07, III. ÚS 302/09, III. ÚS 75/2010), čomu podľa názoru ústavného súdu učinil najvyšší súd zadosť.

26. Pretože v danom prípade najvyšší súd svoje závery primeraným spôsobom odôvodnil, ústavný súd dospel k záveru, že sťažovateľkou uplatnená námietka o svojvoľnosti a arbitrárnosti napadnutého rozsudku nemá opodstatnenie, a preto ústavný súd odmietol jej ústavnú sťažnosť v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

27. Iba na záver ústavný súd pre úplnosť dodáva, že v bode 20.1 citované znenie § 212 ods. 4 zákona o sociálnom poistení bolo platné a účinné od 1. apríla 2004 a bolo nesporne platné a účinné aj v čase doručovania rozhodnutia sociálnej poisťovne a k jeho zmene došlo až zákonom č. 317/2018 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon

č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (čl. IV) s účinnosťou od 1. januára 2019. Túto zmenu zákona vo svojich rozhodnutiach neopomenuli konštatovať aj krajský súd aj najvyšší súd. Zmenou § 20 ods. 4 poslednej vety zákona o sociálnom poistení fikcia doručenia pri náhradnom doručení do vlastných rúk zostáva zachovaná, mení sa však z troch dní od uloženia zásielky na vrátenie nedoručenej písomnosti organizačnej zložke Sociálnej poisťovne.

27.1 Námietka sťažovateľky, že nie je možné použiť fikciu doručenia, ale je potrebné vychádzať z dátumu reálneho doručenia písomnosti, tak nemá oporu v príslušných zákonných ustanoveniach o doručovaní a orgán verejnej správy – v danej veci Sociálna poisťovňa nemôže akceptovať ani prevzatie písomnosti v lehote podľa poštových podmienok, pretože na účely sociálneho poistenia platí v prípade náhradného doručovania zásadne lehota stanovená zákonom – v danej veci zákonom o sociálnom poistení (ako *lex specialis*).

28. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľky v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. decembra 2020

Jana Baricová
predsedníčka senátu